

**Wyrok z dnia 22 kwietnia 1998 r.**

**I PKN 65/98**

**Pracownikom zatrudnionym za granicą, do których mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (jednolity tekst: Dz.U. z 1990 r. Nr 44, poz. 259 ze zm.) przysługuje wynagrodzenie za czas gotowości do pracy przewidziane w art. 81 KP.**

Przewodniczący SSN: Walerian Sanetra, Sędziowie: SA Alina Krusz-Stankiewicz (sprawozdawca), SN Barbara Wagner.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 1998 r. sprawy z powództwa Waldemara B. przeciwko Przedsiębiorstwu Robót Termoizolacyjnych „T.-Z.” Spółce Akcyjnej w Z. o zapłatę, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 16 września 1997 r. [...]

- 1) o d d a l i ł kasację,
- 2) z a s ą d z i ł od pozwanego na rzecz powoda kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

### **U z a s a d n i e**

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Zabrze wyrokiem z 19 września 1994 r. oddalił powództwo Waldemara B. przeciwko Przedsiębiorstwu Robót Termoizolacyjnych „T.” w Z. o zasądzenie na jego rzecz kwoty 7.440 zł, których domagał się za czas pozostawania w gotowości do pracy w okresie od 20 stycznia 1992 r. do 29 lipca 1992 r.

Po dwukrotnym uchyleniu wyroku Sądu pierwszej instancji, Sąd Rejonowy ostatecznie wyrokiem z 29 kwietnia 1997 r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda

kwotę 6.448 zł z ustawowymi odsetkami od 16 października 1995 r., a nadto obciążył stronę pozwaną kosztami postępowania.

Rozstrzygnięcie swoje Sąd pierwszej instancji oparł na ustaleniu, iż powód został zatrudniony w pozwanym Przedsiębiorstwie na podstawie umowy o pracę na czas określony na budowie eksportowej w Niemczech i z przyczyn leżących po stronie pracodawcy nie wykonywał pracy przez cały okres objęty umową, a z dniem 28 stycznia 1992 r. został odwołany do kraju, pozostając w stałym kontakcie z pracodawcą w sprawie ponownego wyjazdu do pracy za granicą. Pracodawca nie rozwiązał również z powodem umowy o pracę w trakcie jej trwania, gdyż był zainteresowany ponownym wyjazdem powoda do pracy, celem realizowania uprzednio zawartej umowy. Ustalił także, że powód w dniu rozwiązania umowy złożył wniosek o udzielenie urlopu bezpłatnego obejmującego okres niewykonywania pracy i za który nie otrzymał wynagrodzenia, a ponadto iż w całym tym okresie był gotów do świadczenia pracy.

Rozpoznając sprawę wskutek apelacji strony pozwanej Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z 16 września 1997 r. oddalił apelację, zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Sąd Wojewódzki podzielił zarówno ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, jak i uznał, iż istnieją podstawy prawne do zasądzenia na rzecz powoda wynagrodzenia za czas gotowości do pracy, gdyż taką gotowość powód przejawiał. Nie tylko pozostawał z pracodawcą w stałym kontakcie, oczekując wznowienia realizacji kontraktu za granicą, ale także pozostawał w dyspozycji wymaganej od pracownika. O braku takiej gotowości nie może świadczyć złożenie wniosku o udzielenie urlopu bezpłatnego, co nastąpiło w dacie rozwiązania umowy o pracę, a pracodawca nie wykazał w żaden sposób, aby wcześniej strony umowy o pracę uzgodniły korzystanie przez powoda z takiego urlopu. W tej sytuacji, zdaniem Sądu Wojewódzkiego zachodziły przesłanki do uznania, iż powodowi przysługuje wynagrodzenie za czas gotowości do pracy przewidziane w art. 81 KP. Przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (jednolity tekst: Dz. U. z 1990 r. Nr 44, poz. 259 ze zm.) nie wyłączają bowiem stosowania wobec pracowników podejmujących pracę za granicą zasad wynikających z powołanego art. 81 KP.

Wyrok ten zaskarżyła strona pozwana, zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 60 i 61 Kodeksu cywilnego, a także art. 81 § 1 i art. 298 Kodeksu pracy w związku z § 14 ust. 7 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 27 grudnia 1974 r. a także naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 233 § 1 KPC. Powołując te zarzuty strona pozwana wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, względnie o jego uchylenie oraz uchylenie wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu kasacji pozwany podnosił, iż Sąd Wojewódzki nie rozważył konsekwencji wynikających z art. 60 i 61 Kodeksu cywilnego i nie wziął pod uwagę, iż złożenie przez powoda wniosku o udzielenie urlopu bezpłatnego było potwierdzeniem wcześniejszych ustaleń między powodem i pracodawcą co do potraktowania całego okresu przestoju na budowie zagranicznej jako urlopu bezpłatnego. Złożenie przez powoda oświadczenia o korzystaniu z urlopu bezpłatnego nie było dotknięte nieważnością ani niezgodne z prawem.

Strona pozwana podnosiła ponadto, iż Sąd Wojewódzki pominął okoliczność, że zgodnie z powołanym rozporządzeniem pracownikom wykonującym pracę za granicą wynagrodzenie dewizowe przysługuje jedynie za czas faktycznie wykonywanej tam pracy i to z ograniczeniem przewidzianym w § 10 ust. 4 rozporządzenia.

W przypadku, gdy pracownik przebywa w kraju podstawą obliczenia jego wynagrodzenia lub zasiłku chorobowego jest wynagrodzenie przysługujące mu w macierzystym zakładzie pracy, o czym przesądza treść § 14 ust. 7 i § 7 ust. 5 rozporządzenia. Powód znajdował się w analogicznej sytuacji, jak pracownicy odbywający podróż do kraju i był zwolniony od obowiązku wykonywania pracy w całym okresie pobytu w domu. Powód mógłby otrzymać więc co najwyżej wynagrodzenie odpowiadające stawce osobistego zaszeregowania obowiązującej w jego macierzystym zakładzie pracy, a więc kwotę 901,40 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja strony pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie z kilku powodów.

Niesporne jest bowiem, że powód złożył podanie o udzielenie urlopu bezpłatnego. Oznacza to, że pierwotnym zamiarem stron było podjęcie przez powoda pracy ze wszystkimi konsekwencjami wynikającymi z zawartej umowy.

Sąd Wojewódzki nie naruszył powołanego art. 233 § 1 KPC, dzieląc ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji i dokonana przez ten Sąd ocenę dowodów. Ustalenia te potwierdziły, iż wniosek o udzielenie urlopu bezpłatnego miał jedynie na celu „wypełnienie” okresu objętego umową o pracę, skoro faktycznie umowa ta nie była realizowana.

Bezzasadne jest także powoływanie się skarżącego na pominięcie przez Sąd Wojewódzki treści art. 60 i 61 Kodeksu cywilnego, skoro ustalono, że pierwotnym zamiarem stron było pozostawanie powoda w dyspozycji pracodawcy i w oczekiwaniu na wezwanie do podjęcia pracy. Należy przy tym zaznaczyć, że czynność polegająca na złożeniu wniosku o udzielenie urlopu bezpłatnego i udzielenie tego urlopu nie są czynnościami prawnymi w rozumieniu prawa cywilnego, gdyż nie zmierzają do powstania zmiany lub ustania stosunku prawnego łączącego strony. Czynności te mają charakter regulaminowy, wynikają z określonego porządku obowiązującego w zakładzie pracy, a ich skuteczność może być oceniana w płaszczyźnie zachowań faktycznych (por. wyrok SN z 17 lutego 1998 r., I PKN 527/97). Skoro dokonane ustalenia potwierdziły gotowość powoda do wykonywania pracy, to w myśl art. 81 KP przysługiwało mu wynagrodzenie za czas tej gotowości wynikające ze stawki osobistego zaszeregowania ustalonej przez strony w umowie. Zaznaczyć bowiem należy, że do osób zatrudnionych za granicą mają zastosowanie również przepisy Kodeksu pracy, gdyż powołane wyżej rozporządzenie Rady Ministrów wydane na podstawie art. 298 KP określa jedynie w sposób szczególny niektóre prawa i obowiązki tych pracowników.

Nie można z tego względu podzielić zarzutu strony skarżącej, że brak było podstaw do zasądzenia na rzecz powoda wynagrodzenia wyliczonego w oparciu o stawkę osobistego zaszeregowania obowiązującą w pozwanym przedsiębiorstwie, gdyż w żadnym razie nie można zastosować analogii do zasad wynagradzania pracownika przebywającego w podróży służbowej na terenie kraju lub korzystającego ze zwolnienia lekarskiego, o czym mowa w § 14 ust. 7 i § 7 ust. 5 rozporządzenia.

Nie dzieląc zarzutów strony pozwanej Sąd Najwyższy, działając w oparciu o art. 393<sup>12</sup> KPC, oddalił kasację.

=====